

Perspektivy přípravy osádek bojových vozidel

The Perspectives of Infantry Fighting Vehicle's Crew Training

Miroslav Polach

Abstrakt: Článek popisuje současný stav přípravy osádek bojových vozidel. Hodnotí dle zkušeností autora zejména aktuálnost platné výcvikové dokumentace. Zaměřuje se na vývoj přípravy osádek zejména na příkladu vozidla KBVP PANDUR II. Cílem článku je otevřít odbornou diskuzi na téma koncepcí procesu přípravy osádek bojových vozidel. Zejména se jedná o oblast programů přípravy, které považuje autor za zásadní.

Abstract The article deals with current state of infantry fighting vehicles training and evaluates current status of training documentation (mainly based on own experience). It focuses on the development of crew training mainly based on example of wheeled IFV PANDUR II. The goal of the paper is open a professionally discussion on the topic the IFV's crew training. Mainly evaluates training maps, which the author regards as essential.

Klíčová slova: Příprava; odborné kurzy; velitel osádky; střelec operátor; proces přípravy.

Key words: Training; Professionally courses; Vehicle commander; Gunner; Training map.

ÚVOD

Záměrem článku je seznámit odbornou veřejnost s realizací odborné a speciální přípravy osádek bojových vozidel Pozemních sil v Armádě České republiky (PozS AČR). Autor článku se s touto problematikou setkal v rámci svého zařazení na funkci velitele mechanizované roty. Článek je zaměřen nejen na historický vývoj problematiky odborné a speciální přípravy, ale i na atributy či nezbytnosti, jejichž jednoznačná definice a kvalitní zpracování zásadním způsobem ovlivní přípravu osádek bojových vozidel. Cílem článku je také otevřít odbornou diskuzi na téma přípravy osádek bojových vozidel na konkrétním příkladu Kolového bojového vozidla pěchoty (KBVP) PANDUR II, případně obecně u všech typů z výzbroje PozS AČR.

Vzhledem k odlišnostem ve vnímání pojmu osádka v rámci AČR (dáno zejména množstvím vzájemně nekorespondujících zdrojů, je pro potřeby tohoto článku chápán pojem „osádka bojového vozidla“ podle stavu, který je zaveden u 4. brigády rychlého nasazení (4.brn), kde osádce bojového vozidla tvoří velitel osádky, střelec operátor a starší řidič.

Nedílnou součástí procesu přípravy jednotek PozS AČR je proces komplexní a všestranné přípravy osádek bojových vozidel. V současné době v oblasti procesu přípravy osádek bojových vozidel stojíme před novými výzvami a problémy, kterými jsou zejména:

- **zavedení nových druhů bojové techniky** (např. KBVP PANDUR II, LOV IVECO, předpokládán nový typ pásového BVP aj.), která se od stávajících bojových vozidel vyznačují kvalitativně jinými a náročnějšími zbraňovými a dalšími systémy a je předpoklad i odlišností v taktice nasazení jednotek vyzbrojených touto novou technikou a výzbrojí,
- **vysoká** míra fluktuace klíčového personálu (zejména střelců-operátorů, velitelů všech stupňů), resp. se jedná o poměrně krátkou dobu setrvávání příslušníků osádek na svých systemizovaných místech (SM) a jejich časté střídání z různých důvodů (např. přeřazení na jiné systemizované místo, ukončení služebního poměru atd.). Setrvání po určitou (neoptimálnější) dobu na systematizovaném místě je předpokladem pro dokonalé zvládnutí zastávané funkce v osádce bojového vozidla, nejen z důvodu udržení znalostí a dovedností, ale i jejich systematického prohlubování, které vytvoří předpoklady pro zařazení do vyšší funkce (zejména v osádce, např. se může jednat o posun ze SM střelec-operátor na SM velitel osádky). Pro porovnání s naším největším koaličním partnerem Armádou Spojených států amerických (United States Army – US Army) je možné u jednotek vyzbrojených vozidlem M 1126 STRYKER zařadit příslušníka pěšího roje do osádky na SM (funkci) „gunner“ (ekvivalent střelec operátor v rámci PozS AČR) až po čtyřech letech služby.¹
- **změny organizačního a legislativního charakteru.** Například se jedná o zavedení moderní bojové techniky a nezohlednění dané skutečnosti ve výcvikových předpisech a další dokumentaci (osnovy střeleb, programy přípravy, výcvikové plány apod.). Například nereflektování zavedení moderní bojové techniky do výcvikových

¹ *Armor 2017 – 2018 Training and Leader Development Strategy*. US Army armor school, Fort Benning 2017

předpisů a programů přípravy s sebou přináší problém nejednotného přístupu k výcviku osádek mezi jednotlivými útvary, které jsou vyzbrojeny stejným typem bojové techniky. Tento stav s sebou ve výsledku přináší rozdílnou úroveň vycvičenosti osádek v jednotlivých druzích přípravy.

Na příkladu KBVP PANDUR II CZ, které bylo do výzbroje PozS AČR zavedeno v roce 2009, představovalo jeho zavedení značné množství změn oproti stávající praxi, které byly aplikovány ihned anebo postupně. Těmito konkrétními změnami jsou zejména:

- **zavedení moderních prostředků velení a řízení.** V tomto pojetí se jedná zejména o reflexi technologických změn. Tato skutečnost sama o sobě sice výrazně pozitivně ovlivňuje kvalitu získávání informací velitelem a usnadňuje mu rozhodování a velení, na druhé straně však znamená potřebu připravovat osádky na efektivní využití těchto moderních prostředků. V současné době programy přípravy mechanizovaných jednotek na tuto skutečnost nereflektují a při přípravě osádek je této oblasti věnována různá úroveň,
- **změna struktury a posloupnosti ve velení u mechanizovaného družstva a čtyry.** V oblasti změny struktury velení u mechanizovaného družstva a čtyry došlo zásadní změně kompetencí u velitele družstva a tím tedy ke změně dlouhodobé praxe u mechanizovaného vojska, kdy tzv. pěší prvek (sesednutý roj pod velením velitele roje) byl podřízen vozidlovému prvku (bojovému vozidlu pod velením velitele družstva). V současnosti vozidlu (KBVP PANDUR II CZ) velí velitel osádky, sesednutému pěšímu prvku velí velitel družstva. Oproti dosavadní praxi tedy u jednotek 4.brn dochází k zániku funkce velitel roje a vzniku funkce velitel osádky.²

1 PŘÍPRAVA OSÁDEK BOJOVÝCH VOZIDEL PŘI PŘECHODU K PROFESIONÁLNÍ ARMÁDĚ

Přechod AČR od systému základní vojenské služby k profesionální armádě přinesl s ohledem na stávající technologické a společenské změny i změny pro vlastní proces přípravy osádek bojových vozidel. V minulosti realizovaná roční základní vojenská služba, rozdělená na čtyři období, rozdělovala výcvik na dvě etapy:

- a) příprava jednotlivce – základní výcvik a zdokonalovací výcvik specialisty,
- b) příprava jednotek – společný výcvik v družstvu, četě a rotě.³

Odborná a speciální příprava (viz. dále) byla, před přechodem k profesionální armádě, organizována u útvarů v rámci tzv. poddůstojnických škol nebo později výcvikových středisk jednotlivých svazků. Důstojníci čekatelé byli připravováni v rámci vysokoškolského

² *Základní taktické činnosti, bojové drily a drily osádky, družstva a čtyry na KBVP Pandur II.*, Velitelství 4.brn, Žatec 2012.

³ *Metodika výcviku jednotlivce, družstva (osádky) a čtyry*, Ministerstvo obrany ČR, Praha 1995 Vševojsk-51-3.

akreditovaného studia na Vysoké vojenské škole pozemního vojska ve Vyškově, zejména v předmětu „Konstrukce zbraní a zbraňových systémů“.

S přechodem k profesionální armádě byl zámysl odbornou a speciální přípravu organizovat podle dokumentu „*PROG 1-2/M - PROGRAMY ODBORNÉ A SPECIÁLNÍ PŘÍPRAVY SPECIALISTŮ MECHANIZOVANÝCH ODBORNOSTÍ*“.⁴ Struktura programů měla umožňovat organizaci výcviku výběrovým způsobem v průběhu zkušební doby, což je vzhledem k dnešnímu stavu nemožné (zkušební doba je vykonána v průběhu základní přípravy). Do odborné a speciální přípravy vojáci z povolání měli nastupovat před zařazením na první systemizované místo po přijetí do služebního poměru vojáka z povolání. Tato příprava měla probíhat ve výcvikové základně.

Vševojsková příprava měla být podle tohoto dokumentu realizována ve školní jednotce, bez ohledu na specializaci v rámci mechanizovaného vojska a to ve střelecké přípravě (ruční zbraň), tělesné přípravě, základních řádech a pořadové přípravě. **Odborná příprava** byla pro všechny specializace mechanizovaného vojska odbornosti stejná. Obsah témat byl procvičován v posloupnosti v souladu s metodickými pokyny. Výcvik v odborné přípravě byl opět realizován ve školní jednotce. **Speciální příprava** dle tohoto dokumentu navazovala na odbornou a vševojskovou přípravu a připravovala na konkrétním SM. Ve zpracovaném obsahu řeší specifika pro všechny příslušníky mechanizovaného roje a z osádky pouze střelce operátora, příprava staršího řidiče probíhala samostatně.

Mezi kladné stránky tohoto dokumentu patří:

- ujednacení tematiky předmětů vševojskové přípravy, odborné přípravy a speciální přípravy,
- tematika jednotlivých druhů přípravy obsahuje doporučený rozpočet hodin a obsah jednotlivých témat,
- umožňuje vzájemnou kombinaci a propojení tematiky vševojskové a odborné přípravy.
- Mezi negativa tohoto dokumentu patří:
- neaktuálnost; programy jsou v souladu s právními předpisy platnými v době jejich vydání (23. listopadu 2014). V této oblasti například ve střelecké přípravě nekoresponduje s druhý a číslu cvičení střeleb podle tehdy platných osnov střeleb atd.,
- v oblasti speciální přípravy je z příslušníků osádky zahrnuta pouze příprava střelce operátora, příprava staršího řidiče probíhala dle jiných osnov,
- zpracování pouze pro bojové vozidlo pěchoty BVP-2.

Takto plánovaná příprava však nebyla z objektivních důvodů zcela plně dodržována, jednalo se zejména o nedostatečnou kapacitu kurzů. Dále značná část příslušníků mechanizovaných jednotek nastupovala do služebního poměru ze zálohy. Tito byli prozatímně cvičeni u mateřských útvarů a následně byli odesíláni až k tzv. kariérovým kurzům. Příprava podle PROG 1-2/M byla takto realizována zejména u těch příslušníků

⁴ *Programy odborné a speciální přípravy specialistů mechanizovaných odborností*, Ministerstvo obrany ČR, Praha 2004 Prog-1-2/M.

mechanizovaných jednotek, kteří neabsolvovali základní vojenskou službu a odbornou a speciální přípravu podle výše uvedeného absolvovali ihned po kurzu základní přípravy.

2 SOUČASNÝ STAV

Současný stav přípravy osádek bojových vozidel se od situace plánované při přechodu od systému základní vojenské služby k profesionální armádě zcela zásadně změnil. Prvotní příprava (v pojetí odborné a speciální přípravy v období Prog-1/2M) na výkon SM v osádce bojového vozidla je opět realizována v resortním výcvikovém zařízení a to absolvováním odborných kurzů u Velitelství výcviku – Vojenské akademie Vyškov (VeV-VA). Jakýkoli odborný kurz je však jen jednorázovou aktivitou a bylo by vhodné znalosti, dovednosti a návyky získané v tomto kurzu upevňovat a pochopitelně i prohlubovat. K tomu by měl existovat funkční program dlouhodobé přípravy osádek bojových vozidel.

Pro zabezpečení základního výkonu SM v osádce bojového vozidla pěchoty je kromě jiného, nutné, de jure, dodržet ustanovení vojenského předpisu Vševojsk-2-9 z oblasti bezpečnostních opatření, který doslovně stanovuje: *“Samostatně smí vojenský materiál používat (obsluhovat) pouze oprávněná osoba po dosažení odborné způsobilosti (např. řidič, střelec-operátor, střelec, pancéřovník, pilot, strojník, obsluha apod.), a to pouze se svolením nadřízeného velitele”*.⁵ Autor tohoto článku se domnívá, že onou „oprávněnou osobou“ se sice stává voják po absolvování daného kurzu, je však nezbytné toto „oprávnění“ průběžně systémově udržovat a prokazovat. A toho lze dosáhnout opět dlouhodobou průběžnou přípravou příslušníků osádek bojových vozidel.

V souladu s ustanovením o oprávněnosti je povinen každý příslušník PozS AČR absolvovat odpovídající rozsah odborných kurzů u Vel.V-VA ve Vyškově, zejména pod řízením Odboru přípravy mechanizovaného vojska a dalších složek. V případě SM střelec-operátor je situace jednoznačná a to absolvováním odborného kurzu „MV 120 – Střelec KBVP PANDUR II“ a u SM starší řidič kurz „ID 193 - Získání OŘVOS skupiny V-K (PANDUR II)“.⁶ Pro SM starší řidič autor považuje pro prvotní získání znalostí a dovedností stávající kurz, dle vlastních zkušeností, za dostačující, proto bude od této problematiky dále abstrahovat (mimo návrhové části).

Problematická je absence kurzu (resp. systematická příprava) pro SM velitel osádky. Pro přípravu základního nejnižšího velitelského sboru slouží odborné kurzy „MV 041 - Velitel družstva“ a „MV 042 - Velitel čety“.⁷ Obsahem těchto kurzů je příprava k výkonu SM velitele družstva a velitele čety zejména v oblasti taktické a střelecké přípravy s následujícími omezeními:

- vzdělávání v oblasti taktické přípravy probíhá pouze v obecné rovině bez zaměření na konkrétní bojovou platformu (BVP-2, KBVP PANDUR II, LOV IVECO apod.),

⁵ Bezpečnostní opatření při výcviku, Ministerstvo obrany ČR, Praha 2011 Vševojsk-2-9.

⁶ Katalog kurzů (VeV-VA), (online). Dostupné z: <http://aplik2.ispovy.acr/kk/listy.php> (přístup červen 2018).

⁷ Katalog kurzů (VeV-VA), (online). Dostupné z: <http://aplik2.ispovy.acr/kk/listy.php> (přístup červen 2018).

- střelecká příprava je zaměřena na získání teoretických znalostí a absolvování praktických střeleckých nácviků z ručních zbraní,
- absolvování kurzu neopravňuje k samostatné manipulaci a ovládání zbraňových systémů bojových vozidel.

Proto, aby mohla být příprava velitelů osádek bojových vozidel (v rámci odborných kurzů a ve formě zdokonalovací odborné přípravy u útvaru) realizována, je nezbytné definovat znalosti a dovednosti, které musí velitel osádky splňovat. Na základní zvládnutí SM velitel osádky KBVP PANDUR II lze analyzovat a následující indukci z povinností velitele družstva v bojovém předpise Vševojsk-1-5 do nových podmínek (doktrína jednotek vyzbrojených KBVP PANDUR II, moderní technologie v oblasti velení a řízení, moderní zbraňová stanice atd.) konstatovat, že by velitel osádky KBVP PANDUR II měl být schopen aplikovat tyto odborné znalosti a dovednosti:

- znát způsoby realizace taktických činností jednotek vyzbrojených KBVP PANDUR II minimálně do stupně četa,
- znát a realizovat opatření ochrany vojsk,
- znát zásady velení a řízení dle norem NATO a národních omezení,
- ovládat technické prostředky velení a spojení KBVP PANDUR II
- ovládat zbraňovou stanici RCWS-30,
- znát konstrukci korby, podvozku a motoro-převodové části vozidla.⁸

V rámci dílčího závěru lze konstatovat, že u osádek KBVP PANDUR II pro SM střelec operátor a starší řidič je prvotní příprava zabezpečena formou odborných kurzů. Příprava střelce operátora a velitele osádky však v rámci pojetí speciální přípravy u útvaru není institucionálně řešena (v návrhové části bude pro výstižnost používán termín zdokonalovací odborná příprava). V současnosti platné programy přípravy „*PROG 1-3/M – PROGRAMY PŘÍPRAVY MECHANIZOVANÝCH JEDNOTEK*“ řeší přípravu mechanizovaných jednotek jako celku, nikoliv s konkrétním zaměřením na osádky, či další významné SM jednotky.⁹ Realizace přípravy osádek bojových vozidel je tedy plně v kompetenci velitele jednotky a vše se odvíjí podle zkušeností a osobních preferencí velitele roty (při zohlednění požadavků stanovených ve specifických úkolech pro jednotlivé odbornosti stanovené v Plánu činnosti praporu na rok). Výjimkou je SM starší řidič, kde zdokonalovací příprava probíhá podle samostatných programů, avšak tato příprava není provázána v rámci ostatních druhů příprav (taktická, spojovací, ženijní atd.) v rámci osádky. Proto v současné době nelze hovořit o programu dlouhodobé přípravy osádek bojových vozidel, který by zahrnoval celou dobu výkonu služby na SM.

⁸ *Mechanizovaná, tanková, minometná a protitanková četa, družstvo, osádka, obsluha*, Ministerstvo obrany ČR, Praha 1997, Vševojsk-1-5

⁹ *Programy přípravy mechanizovaných jednotek*, Ministerstvo obrany ČR, Praha 2005 Prog-1-3/M.

3 NÁVRHOVÁ OPATŘENÍ

Pro potřeby autora prvotního šetření v rámci doktorské disertační práce byla provedena, mezi vybranými veliteli mechanizovaných jednotek vyzbrojených KBVP PANDUR II, série strukturovaných rozhovorů, která potvrdila nejednotnost chápání principů odborné a speciální přípravy. Dále byla negativně hodnocena neexistence programů zdokonalovací odborné přípravy pro příslušníky osádek u mateřského útvaru. Tento program dlouhodobé přípravy by měl zahrnovat celou dobu rozhodnou stanovenou pro dané SM, se zohledněním předpokládané doby operačního nasazení (včetně přípravy atd.) u všech příslušníků osádky bojového vozidla.

Programy zdokonalovací odborné přípravy by dále měly v oblastech teoretických znalostí a praktických dovedností zahrnovat pravidla:

- jejich udržování,
- prohlubování a zásady a normy jejich přezkušování.

Proto pro zabezpečení výše uvedeného, podle závěrů prvotního šetření, je nezbytné zavést dokument „Programy zdokonalovací odborné přípravy osádek bojových vozidel“, který by obsahoval přesně stanovenou tematiku a rozpočet hodin v následujících druzích příprav pro všechny příslušníky osádky bojového vozidla:

- střelecká příprava,
- spojovací příprava,
- technická příprava,
- ochrana proti zbraním hromadného ničení (OPZHN),
- ženijní příprava,
- zdravotnická příprava.

Zařazením spojovací a technické přípravy do Programů zdokonalovací odborné přípravy dojde k zohlednění technologického pokroku v oblasti spojovacích prostředků a moderních systémů velení a řízení. V oblasti střelecké přípravy budou stanovena jednoznačná pravidla pro udržovací a zdokonalovací výcvik u zbraňových systémů bojových vozidel a v oblasti OPZHN zahrnutí specifik této problematiky z pohledu osádek bojových vozidel. Zdravotnická přípravu autor navrhuje zaměřit na specifika poskytnutí první pomoci v pracovním prostoru osádky a na vyprošťovaná raněná z bojového vozidla. Pro použitelnost nových Programů zdokonalovací odborné přípravy v rámci PozS AČR je nezbytné, aby byly komplexní a obsahovaly programy speciální přípravy pro všechna bojová vozidla a tanky PozS AČR (BVP-2, KBVP PANDUR II, T-72 M4CZ, T-72 M1, LOV IVECO). Komplexnost autor také chápe jako vzájemnou propojenost tematiky ve všech druzích příprav mezi jednotlivými příslušníky osádky bojového vozidla, tak aby se dosáhlo maximální sladění v osádce. Možný příklad tematiky v oblasti střelecké přípravy na příkladu KBVP PANDUR II pro SM velitel osádky a střelec-operátor je uveden v tabulce č.1.

Tabulka č. 1: Možný návrh tematiky ve střelecké přípravě v rámci zdokonalovací odborné přípravy (KBVP PANDUR II)

Číslo tématu	Téma	Počet hodin	
		Doporučený	Mandatorní za období
	Nauka o zbraní	X	Y
1/1	7,62 mm spřažený kulomet M 240	X	Y
1/2	30 mm automatický kanon BUSHMASTER Mk. II	X	Y
1/3	PTŘS SPIKE	X	Y
1/4	Systém řízení palby	X	Y
1/5	Přezkoušení znalostí	X	Y
	Základy a pravidla střelby		
2/1	Rektifikace zbraňového systému	X	Y
2/2	Základy a pravidla střelby na pevné cíle z místa a za pohybu	X	Y
2/3	Základy a pravidla střelby na mizivé cíle z místa a za pohybu	X	Y
2/4	Základy a pravidla střelby na pohyblivé a nízkoleťící cíle z místa a za pohybu	X	Y
2/6	Základy a pravidla střelby z PTŘS SPIKE	X	Y
2/7	Přezkoušení znalostí	X	Y
	Nácviky střelby a střelby		
3/1	Nácvik činnosti se zbraňovým systémem (ovládání)	X	Y
3/2	Nabití a vybití lafetovaných zbraní (školní municí)	X	Y
3/3	Nácvik střelby na simulátoru	X	Y
3/4	Nácvik střelby (ostrá střelba)	X	Y
3/5	Střelby	X	Y

V rámci prvotního šetření byla také otevřena otázka, zda je vhodné v oblasti střelecké přípravy využívat jako výkazové jednotky v programech přípravy časové jednotky. A to jak v oblasti střeleckých nácviků na střelnicích bojových vozidel, tak i na simulátorech. Proto je autorem navrhováno, po odborné diskuzi, aby byl stanoven např. mandatorní počet opakování cvičení střelby anebo počet výstřelů na střeleckém simulátoru (u protitankových řízených střel) za stanovené období. Dále v oblasti teoretické přípravy je vhodné využívat CBT (Computer Based Training) učebny, které umožňují připravovat a provádět teoretickou výuku v metodách výklad, cvičení a kontrolní cvičení v různých druzích příprav, dle zpracovaných výukových lekcí. Veliteli jednotek byla v rámci hodnocení využitelnosti učeben CBT vysoce hodnocena možnost průkazné evidence výsledků kontrolních cvičení a výsledků ve střelecké přípravě na simulátoru. Negativem je nutnost dojíždět do posádek, kde je učebna CBT k dispozici.

Z hlediska prvotního získání odborných znalostí a dovedností na SM velitel osádky autor navrhuje, aby byl zaveden odborný kurz „**Velitel osádky KBVP PANDUR II**“. Principiálně lze tento kurz chápat jako analogii kurzu „**Stryker Leaders Course**“, ¹⁰ který je

¹⁰ Stryker Leader Course, U.S. Army Armor School (online). Dostupné z: <http://www.benning.army.mil/Armor/316thCav/129/SLC/index.html> (přístup červen 2018).

určený pro velitelský sbor jednotek US Army vyzbrojených vozidlem M 1126 STRYKER. Příprava v rámci tohoto kurzu by tedy obdobně probíhala v následujících druzích příprav:

- střelecká příprava,
- taktická příprava,
- spojovací příprava,
- technická příprava,
- ochrana proti zbraním hromadného ničení (OPZHN),
- ženijní příprava
- zdravotnická příprava.

Zavedením tohoto odborného kurzu bude dosaženo:

- oprávněnosti k obsluze určených systémů (zbraňová stanice, bojový vozidlový informační systém apod.),
- jednotnost v chápání a realizaci jednotlivých procedur v rámci všech jednotek a útvarů vyzbrojených daným typem bojové techniky.

ZÁVĚR

Před zavedením nových aktualizovaných Programů zdokonalovací odborné přípravy osádek bojových vozidel je nezbytné provést důslednou analýzu platných vojenských předpisů a publikací, normativních aktů a nařízení všech stupňů velení AČR z důvodu odstranění duplicit a neaktuální terminologie a tím připravit podmínky pro uvedení problematiky do požadovaného cílového stavu a tím jsou přesně stanovená pravidla a podmínky pro realizaci zdokonalovací odborné přípravy osádek bojových vozidel.

Autor: ***Kapitán Ing. Miroslav Polach**, narozen 1983. Absolvoval Fakultu vojenského leadershipu Univerzity obrany v Brně, obor vševojskový velitel. Působil ve velitelských a štábních funkcích u útvarů 4. brigády rychlého nasazení. Od roku 2015 do roku 2017 sloužil jako velitel mechanizované roty u 44. lehkého motorizovaného praporu na KBVP PANDUR II. V současnosti je příslušníkem Univerzity obrany v Brně. Odborně se zaměřuje na taktiku mechanizovaných a motorizovaných jednotek.*

Jak citovat: POLACH Miroslav. Perspektivy přípravy osádek bojových vozidel. *Vojenské rozhledy*. 2019, 28 (2), 099-107. ISSN 1210-3292 (print), 2336-2995 (online). Available at: www.vojenskerozhledy.cz.